

превратившись в водную систему, состоящую из соединенных друг с другом озер и вытекающей из них малой реки. На несколько десятилетий она исчезла с карт Киева, но теперь вернулась. Эта статья посвящена изменениям, которые произошли с Почайной на протяжении веков и привели к современному состоянию.

Ключевые слова: Почайна, река, Киев, русло, канал, озеро, железная дорога, гидронамыв, Оболонь.

Annotation

Pochayna river is the place where according to ancient chronicles was baptized Kyivan Rus. Pochayna has extremely changed from the large river to a water system that consists of interconnected lakes and small flowing river because of human activity during the centuries till nowadays. This article focused on the changes to Pochayna river which have been occurred since for centuries.

Keywords: Pochayna, river, Kyiv, riverbed, canal, lake, railway, aggradation, district Obolon.

УКД 711.4

Зінов'єва О. С.

*кандидат архітектури, доцент каф. дизайну архітетурного середовища
КНУБА*

РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ КИЇВСЬКИХ ОСТРОВІВ У ЛАНДШАФТНО-ПЛАНУВАЛЬНІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ПАРКІВ

Анотація: в статті досліджений потенціал території київських островів, зокрема Труханового, для організації на їх території парків.

Ключові слова: ландшафт, рекреаційна територія, парк.

Згідно даних ООН к середині ХХІ століття близько двох третин населення Землі проживатиме в містах. Близько половини населення буде жити у містах з приблизною кількістю жителів - 0,5-3 млн.. Решта будуть селитися в мегаполісах, чисельність населення яких налічує 10 млн. або більше. Нормою стануть міські агломерації, що розширюються за рахунок сільської місцевості та втягують у свою орбіту все більше міст.

Цей процес відбувається вже кілька десятиліть. У 1930-і роки лише 30% населення Землі проживало в містах, сьогодні за даними ООН частка міського населення складає 54%, а до 2050 року число городян збільшиться ще на 2,5 млрд. чоловік, і досягне 66% населення Землі. В нашій країні, за даними

Держкомстату України, частка міського населення вже на сьогодні складає 70% [5].

Міста і агломерації будуть розширюватися географічно, а населення в них буде проживати більш компактно. Проте зростання міст або країни не обов'язково супроводжується поліпшенням умов життя. Тому вже зараз необхідно готуватися до зростання міст в тому, що стосується ефективної структури розміщення, організації комфортного проживання людини, а також її безпеки і в тому числі – екологічної. Розширюючись, поглинаючи гаї, поля, луки, водойми і болота, покриваючи землю асфальтом, прямуючи вгору і вглиб, міста змінюють зовнішність нашої планети. Життя в новому середовищі накладає відбиток на психіку людини та істотно позначається на її здоров'ї.

Визначальною рисою київського ландшафту та унікальним, як для столиці світового рівня природнім утворенням є прибережні території долини р. Дніпро – унікальна зона в самому географічному центрі міста. Наявність такої унікальної території – це важлива конкурентна перевага міста. Однак, наразі, її потенціал не реалізовано повною мірою – територія не є повноцінним рекреаційним активом столиці.

Збереження і розвиток долини річки Дніпро в місті Києві має підкреслити статус міста як унікальної, комфортної, зеленої та збалансованої столиці України, що співпадає зі стратегічною ініціативою «Дніпровська Перлина», та «Стратегії розвитку м. Києва до 2025 р.».

З метою збереження та розвитку київських островів, як сталої екосистеми водо-зеленого рекреаційного діаметру м. Києва, реанімування цінної території київських островів для збереження і ефективного використання унікального рекреаційного потенціалу міста було проведено дослідження ландшафтно-планувальної організації дніпровських островів з метою влаштування тематичних парків (Рис.1). Головною метою ландшафтного проектування є створення сприятливого для людини просторового середовища, що володіє всіма необхідними функціональними, естетичними та екологічними властивостями. У його основі лежить цілеспрямоване перетворення тих чи інших природних ландшафтів.

Удосконалення ландшафтно-планувальної організації тематичних парків, з урахуванням комплексу впливаючих факторів і чинників, в умовах зростаючого значення соціально-виховного та освітнього фактору в нашому суспільстві і в загалом у світі; налагоджує природну інтеграцію соціально-виховної і освітньої функції в організацію комплексу тематичних парків.

Визначення принципів та тенденцій перспективного розвитку ландшафтно-планувальної організації тематичних парків підвищують їх значення не тільки в процесі рекреації, а і в навчально-виховному процесі, як

фактор соціалізації і здобуття екологічного освітньо - просвітнього досвіду і навичок у різних вікових груп населення.

Впорядковані на високому рівні прибережні та острівні території дозволяють реалізувати потенціал унікального ландшафту і пейзажу для формування привабливої рекреаційної зони; відновлювати один з основоположних символів міста, зберігати та підтримувати екологічну рівновагу акваторії р. Дніпро; створювати нові робочі місця і додаткові надходження до бюджету міста у випадку залучення інвестицій і використання територій у рекреаційних та розважальних цілях.

Новий зміст парків, освоєння прогресивного досвіду паркобудівництва - основні умови, необхідні для подальшого успішного розвитку ландшафтної архітектури в Україні. Все це разом дозволить зробити наше місто перлиною світового рівня, центром дозвілля, туризму та спорту. Основним завданням ландшафтної архітектури є функціонально - просторова організація середовища життєдіяльності людини під відкритим небом, перетворення ландшафтів при охороні їх природних особливостей, естетика детального зовнішнього благоустрою.

Основними рисами подібних парків є тематична і функціональна особливості. Як правило, кожен великий парк є багатофункціональним, однак провідна функція, що займає домінуюче становище в програмі парку, надає йому яскраво виражену художню та образну спрямованість.

Проектний досвід свідчить, до розміщення кожної зони в багатофункціональних тематичних парках має свої особливості і принципи ландшафтно – планувальної організації.

Аналіз досвіду показує, що в ході проектування парків з метою збереження та посилення їх природного початку необхідно крім функціонального зонування та розрахункового балансу території диференціювати територію за ступенем насиченості ландшафту штучними спорудами і виділяти наступні укрупнені зони:

а) зони, де концентруються основні паркові споруди і місця зосередження публіки, території з підвищеним рівнем благоустрою. Композиція будується на гармонійному поєднанні архітектури з рослинністю, водоймами, рельєфом.

б) Зони масового відвідування (примикають до зазначених вище) зі звичайним парковим рівнем благоустрою та необхідним обладнанням для різних видів масового відпочинку. Штучні компоненти ландшафту композиційно підпорядковані природним.

в) Природні зони, відокремлені від міського оточення, з мінімальним рівнем благоустрою, де по можливості виключаються будь-які споруди (крім

Київ розташований у центрі Східної Європи, має сприятливе географічне положення і природні умови. Київ лежить на обох берегах Дніпра, нижче впадіння лівої притоки Десни. Більше половини території міста займають ліси, зелені насадження загального користування та водойми. Основою системи зелених насаджень міста є унікальний водно-зелений діаметр довжиною в 30 км і шириною 1,5-5 км, що включає акваторію Дніпра з островами, прибережні парки і лугопарки.

Рис. 1 Тематичний парк на території Труханового острова (дипломна робота ст. Ю.Амосова, науковий керівник О.С.Зінов'єва)

Основний водний ресурс міста - Дніпро. Сприятливі природні умови Києва зумовили формування та розвиток двох кліматичних курортів: Пуща-Водиця - в Північно-Західній частині Києва та Конча-Заспа (курорт загальнодержавного значення) – на південній околиці міста. Однак у центрі міста не вистачає багатофункціонального парку для сімейного відпочинку і прогулянок з дітьми, який з одного боку вирішував би екологічні проблеми, забрудненого від перевантаженістю транспортом центру міста. А з іншого - функціональні завдання щодо забезпечення якісного та оздоровчого сімейного відпочинку та дозвілля в пішій доступності з обох берегів річки, а також містобудівні завдання з благоустрою ділянок долини Дніпра. Тому було запропоновано облаштувати парк саме у центрі міста - Трухановому острові.

Організація такого парку саме на Трухановому острові є актуальною тим більш, що прибережні території долини р. Дніпро є виразною рисою київського ландшафту, схили Старокиївського та Печерського плато, та Дніпровські острови – це унікальна зона в самому географічному центрі міста.

Актуальним при проектуванні парків є відповідність прийомів їхньої ландшафтної організації переважній формі і змісту відпочинку в парковому середовищі.

У загальному виді до набору рекреаційної діяльності входять пасивний відпочинок у природному оточенні, діяльність під час дозвілля в установах культури, активний відпочинок і фізичні заняття, пізнавальна діяльність та аматорські заняття мистецтвом, наукою і технікою.

Запропонований тематичний парк передбачає відвідування різних вікових груп, кожній з котрих притаманні різні навички, вподобання, прагнення і цінності, а також стиль і модель поведінки та сприйняття, як навколишнього середовища так і інформації (Рис.1).

На при кінці треба зазначити, що за санітарно-гігієнічними показниками стану навколишнього природного середовища територія о. Труханів відповідає вимогам рекреаційної зони – зони короткочасного відпочинку. В межах Труханового острова не можуть розміщуватись та функціонувати об'єкти довгострокового відпочинку та оздоровчого профілю: санаторії, позашкільні табори, бази і будинки відпочинку. Необхідна організація прибережних захисних смуг, вільних від забудови, відповідно до ст. 88, 89 Водного кодексу та Постанови Кабінету Міністрів № 486 від 08.05.1996 р.

Література:

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси великого міста (на прикладі Києва) / О. О. Бейдик, В. К. Бабарицька // Географічні проблеми великого міста. – К., 1991. – С. 34–36.
2. Вергунов А. П. Ландшафтное проектирование / Вергунов А. П., Денисов М. Ф., Ожегов С. О.-М.: Высшая школа, 1991. – 240 с.
3. Ивахова Л. И., Фесюк С. С., Самойлов В. С. Современный ландшафтный дизайн. – Россия, 2008. – 384 с.
4. Масляк П.О. Рекреаційна географія. Навчальний посібник. - К.: Знання, 2008. – 343 с.
5. [Електронний ресурс] // URL <http://www.kiev.ukrstat.gov.ua> / Головне управління статистики у м.Києві (дата звернення 15.11.2016)

Аннотация

В статье исследован потенциал территории киевских островов, в частности Труханова, для организации на их территории парков.

Ключевые слова: ландшафт, рекреационная территория, парк.

Abstract

The article explored the potential of the territory of Kyiv islands, in particular Truhanov, to organize their park.

Keywords: landscape, recreation area, park.

УДК 71/72:91:92

Ерофалов Б. Л.

*архитектор, главный редактор журнала «А+С»,
руководитель Информационно-издательского центра
Национального союза архитекторов Украины*

К ИСТОРИЧЕСКОЙ ТОПОГРАФИИ КИЕВА

Аннотация: в статье дается краткий перечень тезисов о планировочной реконструкции Киево-Подолы на основании т. наз. допожарных инструментальных планов Киева (выполненных до кардинальной классицистической перепланировки 1810-х) и идентичности его структуры планировкам европейских городов, возникших на субструкциях римских военных каструмов I-II в. н. э. Делаются далеко идущие выводы о действительном возрасте Киева, его реальной исторической топографии и истории.

Ключевые слова: Архитектурно-градостроительная реконструкция, планировка, паттерн, каструм, оппидум, историческая топография.